

藏汉双解

འོ་ཤྲེ་ལག་ཏུ་ཤྲོད་པའི་པར་ཆེན་ལཱ་ལོ།

格萨尔词典

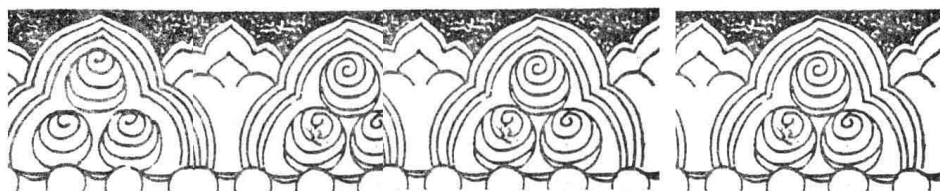
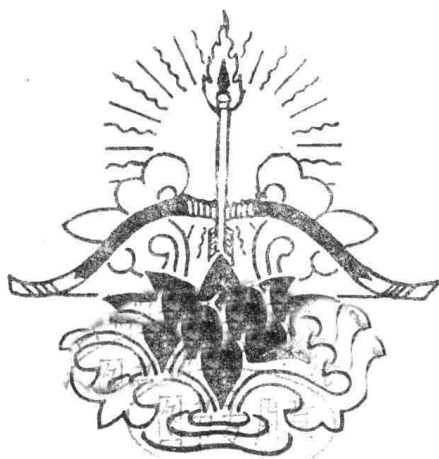
土登尼玛 主编

སི་བྲན་མི་རིགས་དབེ་སྐྱན་ཁང་།

藏汉双解

ཀུན་ལེན་ཐུང་གི་གཞི་ལྟར་ཆོས་ལུང་།
格萨尔词典

土登尼玛 主编

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

阿沛·阿旺晋美 题签

གཡང་ཉི་འདྲིན་པའི་སྐྱོ་ལག་ལྟར། མཁྱེན་ལྟན་ལེགས་

བཞད་བསྟུ་བའི་ཆོག་

སྒྲིང་གཞིའི་ཆབ་ཏུ་གྱིས་པ།

《གེ་སར་སྒྲུང་》ནི་སྟན་གྲགས་འཇམ་སྒྲིང་གི་ཐ་གྲུ་ཡངས་
ལ་ཁུབ་པའི་རང་རྒྱལ་ཐོད་རིགས་ཀྱི་དཔའ་ཐོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟན་...
ངག་གི་སྒྲགས་བམ་ཞིག་ཡིན། ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མའི་རིང་ལ་
དེ་ཐོད་རིགས་དང་སྐག་རིགས། བྱུ་རིགས་བཅས་ཀྱི་མི་
རིགས་ས་ཁུལ་དུ་རྒྱ་ཆེར་དར་བུང་ཡོད། སྒྲུང་ཡིག་དེ་དག་
ལྷེབ་གངས་ཞིན་དུ་མང་བ་དང་། བཞོད་པ་བཟླ་མདངས་
ཆེ་བ། སྒྲིག་སྒྲུངས་བརྒྱུད་ངག་ལྟན་པ། སྟན་ཆོག་ཉམས་
འགྱུར་ཅན་ཡིན་ལ། བྱུ་པར་དུ་སྟན་སྒྲུང་ལས་མི་སྒྲ་བརྒྱ་
ཕྱག་ཁ་ཤས་བཞོད་ཡོད་པའི་ནང་གསལ་ཆེས་མང་ཤོས་ཀྱི་.....
གཞིས་ཀ་གསལ་པོ་དང་གསལ་ཉམས་ལྟན་པ་ཤིང་སྒྲིག་གིས་ཡོད་

བ་འདི་འདྲ་འཇམ་སྒྲིང་གི་རིག་གནས་སྒྱུ་ཅལ་གྱི་ལྷམ་རའི་ཁོད་
 ཏུ་མཐོང་དགོན་པ་རེད། དེར་འཁོད་པ་ནི་ཞེས་བྱ་ཀུན་འདུས་
 ཡིན་སྐབས་ནང་དོན་ཡུན་སྐུམ་ཆོགས་ཤིང་རང་བྱུང་བོད་རིགས་
 གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། སྤྱི་ཆོགས། བསམ་སྒྲོ་སྐོས་ཀུན་བདུས་
 གྱི་སྒྲུགས་བཅ་ཞིག་ཡིན་ཅེས་བརྗོད་ཆོག སྒྲུང་ཡིག་དེ་དག་
 ལས་བོད་རིགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཅུམ་རིག་སྒྱུ་ཅལ།
 ཅུམ་ལུགས། ཅུམ་རིག་སྐོས་དང་། གཞན་ཡང་བྲལ་རིམ་
 ཁག་གི་འབྲེལ་བ་མི་རིགས་བར་གྱི་འགྲོ་འོང་། སྤྱིད་བཟང་
 སྐར་གྱི་འཛིན་སྐྱབས། ཡུལ་གྱི་གོམས་སྒྲོལ་གཞིས་ལུགས་སྐོས་
 བྱུང་བའི་ཁོར་ཡུག་ས་ས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བརྟེན་དེང་……
 སྐབས་རང་རེས་ཁོན་བོད་མཐོ་སྒྲིང་གི་གནའ་རབས་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་
 རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཞེས་བྱ་ཀུན་བདུས་གྱི་དབེ་དེབ་དབེ་ཅིག་རེད།

སྤྱི་ལོ་1980ལོར།

ཏང་ཀྲང་དབྱང་གིས་སྤྱུགས་ཁུར་

གནང་བའི་འོག ལོ་བཅུ་དྲུག་ཟིང་སྐབས་མེད་བཞེད་བཏང་
 བའི་《གོ་སར་སྒྲུང་》གི་སྐོར་ལྟར་སྤྱི་བས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་བསྐྱར་
 གས་བྱས་ཏེ། སྤྱན་སྒྲུང་འཆོལ་སྤྱད་དང་། ལེགས་སྒྲིག་
 ཞིབ་འཇུག་ ཡིག་བསྐྱར་བྱེད་པའི་ཐད་ལ་དུས་སྐབས་བཟང་

པོ་གསེར་ལྷ་བྱ་ཞིག་སྤར་ཡང་བསྟ་མ་བྱས་ཤིང་། དཔྱད་

དཔལ་ཤར་ཞིང་སྟོན་ཀར་འབྲས་བཟང་སྒྲིན། །ཕུན་སུམ་སུམ་

ཆོག་མ་པའི་འབྲས་བྱ་གཡུར་དུ་བ། ལོ་ཤས་རིང་ལ། བོད་

སྤངས་དང་། ཀན་སྟུ། མཆོ་སྟོན། སི་སྟོན། ཡུན་ནན་

བཅས་ཞིང་ཆེན་དང་རང་སྤྱང་སྤྱངས་ནས་རྩ་འགངས་ཆེན་པའི་

སྤྱང་ཆན་པ་བྱིས་མ་དང་། ཤིང་བཀོས་པར་མ་དེབ80ལྷག་

ཙམ་འཆོལ་སྤྱད་བྱས་པ་དང་། དམངས་སྟོན་སྤྱང་མཁན་གྱིས་

སྤྱང་བཤད་པ་སྤྱ་ཡབ་འགྲིག་ཐག་སྤམ་བུ3000ལྷག་ཙམ་བཟོ་

སྟོན་བྱས་པ་མ་བཟད། ད་དུང་དཔེ་སྟོན་ཁང་མང་པོས་སྟོན་

ཆས་སུ་ལེགས་སྒྲིག་བྱས་ཟིན་པའི་བོད་ཡིག་པར་གཞི་སྤྱ་ཆོག་མ་

གྱི་སྤྱང་ཡིག་པོ་ཉི56དང་། རྒྱ་ཡིག་དུ་སྤྱར་བ་པོ་ཉི10ལྷག་

ཙམ་པར་དུ་བསྟན་པ་དང་། རྒྱལ་ནང་གི་ཆོག་མ་པར་དང་

དུས་དེབ་ཁག་གི་ཐོག་སྟོན་ཆས་སུ་བཀོད་པའི་གོ་སར་སྤྱང་གི་

སྤྱར་གྱི་ཆེད་རྩམ་རྣམས་གངས་300ཙམ་ཡོད། སྟོན་སྤྱང་འདིའི་

རིག་གཞུང་གི་རིན་ཐང་དང་རྩམ་རིག་གི་རིན་ཐང་ནི་རྩམ་རིག་

དང་རིག་གཞུང་ལས་རིགས་པ་རྣམས་གྱི་ཡིག་སྟོས་སུ་གྱུར་ཏེ།

ཡིག་སྤྱར་དང་། དཔེ་སྟོན། རྒྱང་བསྟགས། སྟོག་སྟེལ་

གཟུགས་བརྟན། རྣོས་གར། (ཨ་ཅེ་ལྷ་མ་དང་ཅིང་རྒྱས་
 རྣོས་གར་)ལྷ་གར་ལ་སྐབས་པའི་ནམ་པ་སྤྱ་ཆོགས་པ་བརྟུང་ནས་
 གཞི་ཁྱོན་ཆེན་པོར་སྤེལ་བར་བརྟེན། ལྷ་གར་པོ་དང་།
 ཉན་པ་པོ། ལྷ་བ་པོ། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པོ་བཅས་ཉིན་ལྷར་
 རི་མང་བྱང་བ་རེད། ཉན་སྤྱར་འདི་དག་མཁས་དབང་ནམས་
 དང་མི་རིགས་ཀྱི་རྩམ་རིག དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་རྩམ་རིག་ལ་
 དགའ་བོ་བྱེད་མཁན་ནམས་ཀྱི་མདུན་ཅོག་ཕྱག་བཞུགས་པའི་
 ཞིབ་འཇུག་དབྱེད་གཞི་དང་རྩམ་རིག་གི་རྩམ་ཡིག་ཡིན་པས་མ་
 ཆད། དེ་ཁྱབ་ཡུལ་ཉིན་ལྷར་གྱི་རི་ཆེར་བསྐྱེད་དེ་བོད་ཁུལ་
 ཏུ་བྱིས་དུད་ཡོངས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ནས་བྱི་ཕྱགས་སུ་གྱུ་བསྐྱེད་དེ་
 རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དུད་ཆང་ཁྲི་དང་འབྲམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱང་
 བར། ཐ་ན་གྱུ་མཆོའི་བྱི་རོལ་དུ་བསྐྱེད་དེ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་
 དང་ཡུལ་ཁམས་གཞན་དུ་བསྐྱགས་སྤེལ་བྱང་ཡོད།

ལྷར་གྱི་དམངས་ཁྲིད་རིག་རྩལ་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས་པར་དུ་བརྒྱན་པའི་《གི་སར་སྤྱང་
 ཞིབ་འཇུག》དུས་དཔེ་དཔེ་གཉིས་པའི་ཕྱག་འཁོར་པའི་ཁྲི་ཆུང་ཞེས་པའི་བརྒྱུད་པའི་《བྱི་
 རྒྱལ་དུ་《གི་སར་སྤྱང་》 ཞིབ་འཇུག་བུས་པའི་ཆེད་རྩམ་གྱི་དགར་ཆག》དང་《གི་སར་སྤྱང་གི་
 ལས་ཀའི་སྒྲར་གྱི་འཁྲིན་ཐོ》དུས་དཔེ་དཔེ་བརྒྱུ་གཉིས་པའི་ཕྱག་འཁོར་པའི་དབྱང་ཞིན་དོང་
 གིས་བརྒྱལ་པའི་《བྱི་རྒྱལ་དུ་《གི་སར་སྤྱང་》 ཞིབ་འཇུག་བུས་ལྷུང་བཞད་པ》ཞེས་པ་ལས་

《གེ་སར་རྒྱུང་》ཀྱི་ཡིག་ཏུ་བརྒྱུར་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་དང་
 ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ངོས་རྒྱུར་བྱེད་པའི་གོ་རིམ་ནང་མཐོང་ཆེན་བྱེད་འོས་
 པའི་གནད་དོན་ཞིག་བྱུང་བ་ཤི། མི་མིང་དང་ས་གནས་ཀྱི་
 མིང་ཀྱི་ཡིག་ཏུ་བརྒྱུར་པའི་ཐད་ལ་རྟོག་ཏུ་ཆེ་ཅམ་བྱུང་འདུག
 དཔེར་ན།

《འཇར་ཁྲིང་གཡུལ་འབྱེད་》ཞེས་པའི་རྒྱུང་གི་ཁ་བྱང་ཀྱི་
 ཡིག་ཏུ་བརྒྱུར་པའི་ཁྲིང་ཏུ་སྐྱ་རྒྱུར་དང་དོན་རྒྱུར་རྒྱུར་སྟངས་
 མི་འདྲ་བ་ལྟ་བུར་བ་དང་། མ་བྱང་མེང་འབྲུག་སྟག་ཅེ་
 བརྒྱུར་དུས་སྐྱ་རྒྱུར་དང་དོན་རྒྱུར་རྒྱུར་སྟངས་མི་འདྲ་བ་དུག་
 བྱུང་བ་དང་། འབྲུག་མོ་ཀྱི་ཡིག་ཏུ་སྐྱ་རྒྱུར་སྟངས་ཀྱི་ཡིག་
 སྐྱ་གདངས་ཉི་ལང་ཡིག་འབྲུ་མི་མཚུངས་པ་བདུན་བྱུང་བ་དང་།

ངོས་རྒྱུར་བྱས་པ་དང་བརྒྱན་ན། ཕྱི་རྒྱལ་ཏུ་སྐྱ་རན་མིའི་མི་ག་དང་། མེང་གའི་མི་ག།
 འཇར་མན་གྱི་མི་ག། དབྱེན་ཁའི་མི་ག། མདྲ་ཡིག་བཅས་ཀྱིས་དཔར་པའི་གོ་སར་རྒྱུར་
 ལ་ཆན་སྐྱ་ཆགས་པ་དེ་ལྟམ་ཏུ་ལྟག་ཅམ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཁྲིང་ཏུ་འབྲུག་ཡུལ་ནས་དཔར་
 བ་དུབ30མདྲ་པ་དེ་བྱུགས་བྱེད་ཅིང་ཆེ། ད་དུང་ཆེད་ཅོམ་རྒྱལ་ཁྲུང་མཚུངས་ལ་ཞིང་།
 དེའི་ཁྲིང་ཏུ་པའོ་ཐའེ་དང་མཚུངས་ལ་ཞིག་གིས་བཅུ་མས་པའི་《གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུང་གི་
 མ་རྒྱུས་འབྱུང་ཁྲུང་སྟངས་》དང་། ཇི་ཐའེ་ཞན་གྱིས་བཅུ་མས་པའི་《གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུང་གི་
 དང་རྒྱུང་མཁན་གྱིས་རྒྱུང་བཀྲ་པའི་རྒྱ་ཅལ་ལ་ཞིབ་འབྲུག་བྱས་ཅུལ་》ཞེད་ཡིང་རྒྱུས་གྱིས་
 བཅུ་མས་པའི་《གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུང་གི་རྒྱ་ཆག་》བཅས་ཆེད་ཅོམ་གསུམ་པཅས་འདུས་ཡོད།

མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཁྱངས་ལྷང་མེད་པར་གཤམ་གྱི་བཅུན་
 མ་གཞན་ཞིག་བསྟན་པ་རེད། མིང་དེ་དག་གྱུ་ཡིག་ཏུ་སྒྲུ་
 སྒྱར་སྒྲངས་མི་འདྲ་བ་མང་དགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་སྒྲིག་པ་པོར་...
 དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་རེད། བོད་ཁྱལ་ཏུ་《གཤམ་སར་
 སྒྱར་》ལོ་བཟུ་ལྷག་མང་པོ་དར་སྤེལ་བྱུང་སྒྲབས་ཡི་གེ་སྒྲིག་མི་...
 ཤེས་མཁན་མང་པོ་དང་། གན་བྱིས་ཆང་མས་སྒྱུར་ངག་སྟ་
 ཆགས་སྒྱུད་ནས་སྒྱུར་དུ་མ་བྱ་མང་པོ་སྒྲོ་འདོན་བྱེད་བྱུང་མོད།
 འོན་ཀྱང་དེ་བོད་ཁྱལ་ནས་བྱི་བྱུགས་སུ་སྤེལ་མི་བྱུང་བའི་གྱུ་...
 རྒྱན་གཙུག་པོ་གཅིག་ནི་སྒྱུར་ཡིག་ཆད་ལྷན་ཚུལ་མཐུན་བྱེད་མ་...
 བྱུང་བའོ། མ་ཡིག་གི་ནང་དོན་རི་མ་རི་ལྟར་བསྒྱུར་སྒྲིག་སྟན་
 འགྱུར་ལྷན་པའི་གྱུ་ཡིག་སྒྱུར་ཡིག་དཀོན་པའི་རྒྱན་གྱིས་རེད།
 ད་ལྟ་《གཤམ་སར་སྒྱུར་གྱི་》ལས་ཀའི་གཙུག་གནད་དེ་རིམ་བཞིན་...
 ཡིག་སྒྱུར་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྒྲིག་སྒྲོ་བསྒྱུད་བྱེད་འགོ་...
 ཚུགས་ཡོད་པས། སྒྲིག་པ་པོ་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་
 བླ་མས་ཅད་ལ་ཆད་ལྷན་དུ་འགྱུར་ཆེད་འགྲོ་ལམ་བདེ་མ་ཡོང་...
 བའི་སྒྱུད་ཆས་ཆོག་མཛོད་ཅིག་མཁོ་གཤམ་གྱི་དུ་ཆེ་ཞིང་།
 དཔེ་ཆ་དེ་འདྲ་ཞིག་མེད་ན་ཆད་ལྷན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོང་བྱུང་...

དཀའ་མ་རེད། དེའི་ཕྱིར་《གེ་སར་སྐྱུང་གི་ཆོག་མཛོད་》འདི་
གསར་བསྐྱེད་པ་བྱས་པ་ལགས།

ཆོག་མཛོད་འདི་ཚུལ་འབྱེད་ཀྱི་རིམ་དུས་ལྷན་སྐྱེད་ནའང་
ཚུལ་འབྱེད་ཆེ་ཆུང་གི་མོ་མཐུན་ནམས་གྱིས་གསལ་ནན་ཆེན་པོས་
ལས་དོན་འདི་བསྐྱེད་པ་ཏེ་བཙུན་འབྲུས་ཆེན་པོའི་སྒྲིག་ནས་དཀའ་
ངལ་སྒྲ་ཆོག་སྒྲ་ལེལ་བྱུང་བྲལ་བྱས་ཤིང་ལོ་ཤིང་པོ་གསུམ་གྱི་
རིང་ལ་དབྱུད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ལག་སྟོན་བྱུང་རིགས་མཐའ་དག་
བཟླ་དབྱུད་བྱས་པ་ཡིན། ཆོག་མཛོད་འདི་ད་ཆུང་འབྲུས་སྒྲིག་
ཆང་ངེས་ཤིག་རང་བྱུང་མེད་ཀྱང་དབྱུད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་འབྲུལ་
མེད་ལ་བརྟེན་ནས་འབད་འབྱུངས་བྱས་པའི་ཆོག་མཛོད་ཞིག་
ཡིན་སྐབས་འདིས་གེ་སར་སྐྱུང་ལ་ཐུགས་འདུན་གནང་མཐུན་
ཐམས་ཅད་ལ་སྟོན་སྐྱུང་ལོག་པ་དང་རྒྱས་མངའ་ཡོང་བར་
རྒྱས་རམ་ཡོང་རྒྱུར་སྟོན་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད། དུས་མཆུངས་
ཟུ། ཐུན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ནི། 《གེ་
སར་སྐྱུང་གི་ཆོག་མཛོད་》འདི་ཏན་ཏིག་དུ་བཤད་ན་གེ་སར་
སྐྱུང་གི་ནང་འཁོད་པའི་མི་མང་དང་། ཏྲ་མིང་། ས་མིང་
སྐྱུང་གི་ཆོག་མཛོད་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་བཙུན་པའི་རྒྱ་མཆན་

བྱ་མཚན་འཛིན་མིང་ཆོག་དེ་དག་གསུམ་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ཐ་སྟད་.....
 ཡོངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་དགྲ་བཅུ་གོ་ལྔ་ཙམ་ཟིན་པ་དང་། འདིར་
 བརྒྱུ་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་གྲངས་ཀྱིས་བརྒྱུ་ན་སྟན་སྒྲུང་ཉིལ་པའི་
 འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་མིང་དང་། ཏྲ་མིང་། མ་མིང་བཅས་ད་
 ཏུང་བརྒྱུ་མ་ཐུབ་པ་མང་པོ་ཡོད་སྒྲུ་སྟེན་ཅི་དགོས། དེའི་
 བྱིར་བུན་དང་རྩལ་འབྲི་ཆོ་རྒྱུད་གི་སྟོ་མཐུན་ཡོངས་ཀྱིས་ཆོག་.....
 མཛོད་འདི་གཡང་དེ་འདྲིན་པའི་ས་ཡག་ལྟར། མཐུན་ལྟན་
 ལགས་བཞད་བསུ་བའི་ཆོག་ཏུ་བྱས་ནས། དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་
 ཆ་འབྲུས་སྟོ་ལྟག་པར་ཆང་ཞིང་། བྱང་དོན་དེ་བས་བུན་སུམ་
 ཆོགས་པ། ཞན་སྒྲུང་གི་འབྲེལ་བཞད་དེ་བས་གནད་ཡིགས་
 ཡིན་པའི་《གེ་སར་སྒྲུང་གི་ཆོག་མཛོད་》ཞིག་བསུས་ནས་ཐོན་བྱུང་
 པའི་རེ་བ་སྟོང་ཐག་པ་ནས་ལྷ་བ་འདི་སྒྲུང་གཞི་རྩ་བཀོད་པ་.....
 ལགས།

བཀྲ་ཤིས་ཆེ་རིང་གིས།

ཕྱི་ལོ་1989ལྷ་པ6པའི་ཆེས་20ལ་བྲིས།

引 玉 之 砖（代序）

《格萨尔》是我国饮誉世界的一部藏族英雄史诗，几百年来广泛流传于广大的藏族、蒙古族、土族等民族地区。它篇幅浩繁、场景壮阔、结构宏伟、诗文绚丽，特别是史诗中所塑造的好几百个人物，绝大部分性格鲜明，栩栩如生。这在世界文化艺术之林中也是少见的。由于它包罗万象，内涵丰富，可以说是我国藏族历史、社会、思想的总汇。它涉及藏族的历史、文学、艺术、宗教、历算，乃至阶级关系、民族交往、道德观念、风俗习惯等各个领域，是我们今天了解和研究青藏高原古代社会的一部百科全书。

1980年，在党中央关怀下，恢复了被十年动乱所扼杀的《格萨尔》抢救工作，史诗的搜集、整理、研究、翻译又迎来了一个黄金时代。春华秋实，硕果累累。几年来，不仅从西藏、甘肃、青海、四川、云南等省区搜集到80余部极其珍贵的分部本（手抄本和木刻本），录制了3000余盘民间艺人们演唱的磁带，而且许多出版社还竞相出版56部经过整理的各种藏文分部本和10余部汉译本，国内报刊相继发表的论文也不下300篇。这部史诗的学术和文学价值引起了学术界和文学界的瞩目，通过翻译、出版、广播、电视、戏剧（藏戏和京剧）、歌舞等各种形式广泛流传，读者、听众、观众和研究者与日俱增。它已经不仅仅是摆在学者和民族文

学、民间文学爱好者案头的研究资料和文学作品，它的流传面日益扩大，已由藏区的家喻户晓向外扩展，进入了全国的千家万户，甚至飘洋过海，传播到异国他乡。

在《格萨尔》译成汉文，向全国以至国外流传的过程中，出现一个值得重视的问题，就是人名、地名等方面的汉文译法相当混乱。例如：

《保卫盐海》：《姜岭大战》、《绛岭之战》、《姜岭》、
《征服姜国》。

森周达泽宗：森丑达孜城、狮龙虎嬉戏城、吉祥圣乐
官、狮龙莲花虎峰官、僧珠欠玛达孜官。

珠牡：珠茉、珠毛、杜姆、珠玛、卓古玛、祝麻。

秦恩：向宛。

晁同：超通、擢统、赤同、朝统、超同。

以上五个词目即有26个不同的译法。我们从这里就可以大体窥见到《格萨尔》的人名、地名等方面汉文译法混乱的情况。按约定俗成，形成统一译法的，也仅只是很少几个重要的人名、地名，像格萨尔、秦恩、贾查霞尕尔、珠牡、丹玛等，这也是近几年的事。过去就连这几位史诗中的主要人物，出现在一些文章和汉译分部本中，也是各行其是。有时甚至张冠李戴，把格萨尔的大将秦恩与向宛当成两个人。因为珠牡、卓古玛两个名字在汉文中的发音没有共通处，于

* 据中国民间文艺出版社出版的《格萨尔研究》第二期刊载陈宗祥译《国外研究〈格萨尔〉论文目录》和《格萨尔工作通讯》12期刊载的杨恩洪的《国外〈格萨尔〉研究概述》介绍：在国外以法、俄、德、英、藏等文字出版的各种《格萨尔》分部本达30余部，其中以不丹出版的30卷本影响较大。发表的论文多达255篇，其中包括策·达木丁苏伦之《格萨尔王传的历史源流》、石泰安之《格萨尔王传与演唱艺人研究》、艾尔费之《格萨尔王传之歌曲》三部专著。

是格萨尔的王妃也就莫名其妙地又增加了一位。这些汉文译名过多地不同，就大大增加了阅读者的困难。《格萨尔》在藏区流传了几百年，许多文盲、老妪和小孩都能用各种唱腔将唱词整段整段地背诵出来，但未能很快走出藏区，一个重要原因，就是译文不规范，缺乏既忠实于原作，又能传其神韵的汉译本。现在《格萨尔》工作的重心已开始逐步转移到翻译和研究上来，读者和研究者都迫切需要一部能为规范化垫平道路的工具书。没有这样一部书，规范化就难以起步。于是，这部《〈格萨尔〉词典》应运而生了。

在这部词典的编写过程中，尽管时间很紧迫，编写小组的同志们还是以十分严谨的态度去对待这项工作，他们尽了很大努力，克服了各种困难，花了整整三年时间，查阅了所有可以得到的资料。这部词典，虽然还不够完备，但它毕竟是货真价实的辛劳之作。我相信，它对所有爱好格萨尔史诗的人们阅读和了解史诗会有所帮助的。同时，我要说明，这部《〈格萨尔〉词典》，更确切的说是一部关于格萨尔史诗的人名、马名和地名的词典。因为这些内容占了整个词条的95%左右，而就它所收集的词条的数目来看，同整个史诗所涉及的人名、马名、地名还有相当大的距离。因此，我和编写小组的同志们都殷切希望这部词典能成为一块引玉之砖，引出一部资料更翔实、内容更丰富、双解释文更确切的《格萨尔词典》来。是为序。

扎西泽仁

1989年6月20日

དཀར་ཆག

ཐེང་གཞིའི་ཆབ་ཏུ་བྲེས་པ་	(1)		
ཀ	(1)	བ	(277)
ཁ	(20)	མ	(306)
ག	(50)	ཙ	(345)
ང	(112)	ཛ	(355)
ཅ	(123)	ཎ	(359)
ཆ	(129)	ཏ	(364)
ཇ	(138)	ཊ	(366)
ཉ	(143)	ཋ	(370)
ཏ	(151)	ཌ	(380)
ཐ	(177)	ཌྷ	(382)
ད	(195)	ཎ	(409)
ཅ	(247)	ཏ	(427)
ཆ	(261)	ཊ	(429)
ཇ	(271)	ཋ	(446)

5	(468)	ཨ	(488)
ཟུར་བཞེད	(513)		
མཆུག་བྱང་།	(552)		